

Plan mot kränkande behandling

Lucksta skola

Verksamheter som ingår i planen: Grundskola, förskoleklass, fritidshem

Ansvarig rektor: Sofia Hård

Giltighetstid: 2023-12-01 – 2024-11-30

1. Syfte och bakgrund

Skolan är elevernas arbetsplats och alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero för att ges bästa möjliga förutsättningar för lärande.

Lucksta skola har nolltolerans mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. All personal på skolan är skyldiga att ingripa och agera när vi uppmärksammar otrygga eller kränkande händelser.

Denna plan mot kränkande behandling leder och styr skolans systematiska trygghetsarbete och är en gemensam plan som tagits fram i dialog med elever och skolans personal. Plan mot kränkande behandling revideras årligen och läsårets inledande månader har särskilt fokus på trygghet och dialoger för att ringa in innevarande läsårs behov.

En mycket viktig aspekt kring trygghetsarbetet är emellertid det främjande och förebyggande arbetet. Att i ett tidigt skede identifiera framgångsfaktorer och behov är ett viktigt arbete för att minska behovet av åtgärdande insatser. Där åtgärdande arbete ändå behövs är det viktigt att det är tydligt hur rutin och ärendegång kring utredning och uppföljning ser ut, den rutinen återfinns också i denna plan mot kränkande behandling.

2. Vision och arbetssätt

Lucksta skola är den lilla skolan med det stora hjärtat som ger barnet de största möjligheterna. På Lucksta skola kombinerar vi den mindre skolans styrkor med närhet och ett relationellt förhållningssätt där alla barn är allas barn samtidigt som vi vill ge barnen den allra bästa utbildningen.

Oavsett om det är i barnets inledande skolresa i förskoleklass eller sista året på mellanstadiet innan det spännande högstadiet tar vid blir du som elev på Lucksta skola sedd och mött precis där du är.

Som elev på Lucksta skola ser vi till hela din skoldag, allt från fritids, raster och lektioner innefattas av skolans värdegrundsarbete och förhållningssätt.

Lucksta skola har nolltolerans mot kränkande behandling och vi agerar alltid när vi får kännedom om otrygga eller kränkande händelser och situationer. Framför allt arbetar vi dock systematiskt med det främjande och förebyggande arbetet. I dialog med elever, personal och vårdnadshavare arbetar vi tillsammans för att göra Lucksta skola, både under skoltid och på fritidshem, till en trygg plats med de bästa förutsättningarna för lärande. Som en del i det främjande och förebyggande arbetet genomförs också systematiska klassobservationer av hela elevhälsoteamet för att i dessa identifiera framgångsfaktorer och eventuella behov på individ, grupp och klassnivå.

4. Elevers delaktighet i arbetet

I samband med skolstart inleds också läsårets systematiska trygghetsarbete som dels tar avstamp i skolans gemensamma utarbetande av ordningsregler, dels innefattar trygghetsvandringar och trygghetsenkät för att tillsammans med elever identifiera hur de, oberoende av ålder, upplever sin arbetsmiljö på skolan.

Lucksta skola genomför, utöver trygghetsenkäter, trygghetsvandringar med elevrådets representanter. Tillsammans med kurator, rastansvarig och rektor ser de över skolområdets utrymmen, lokaler och platser för att samtala om hur de upplevs för eleverna.

Mycket som framkom kring otrygghet var relaterat till hög ljudvolym där flera platser i både trä och stenhuset lyftes upp som ”skrikiga” vilket skapade otrygghet. Idrottshallens duschar lyftes av flera som otrygga och negativt, både sett till dålig lukt, men också hög ljudvolym. Underlag från vandringen i kombination med trygghetsenkät är delar som målen för denna trygghetsenkät utgår från.

Trygghetsenkäten genomfördes i tre delar. En för Fritidshemmet, en för F-2 och en för 3-6. Utifrån ålder anpassades enkätens frågor och utformning för att passa skolans olika åldrar. För yngre barn genomfördes enkäten för vissa klasser i grupp samt utifrån tidigare samtal inför utvecklingssamtal. Fritidshemmets elever besvarade enkäten under fritidstid för att skapa större förståelse kring fritidstidens trygghet. Resultat från trygghetsenkät för Årskurs 3-6 (som besvarade enkäten enskilt) finns i Bilaga 2. Att de yngre barnens resultat ej är med som bilaga är med anledning av genomförandet av enkäten skedde på ett sådant sätt att det statistiskt ej blir samma typ av underlag med mycket färre antal svarande. I sammanställningen har också fritextsvar exkluderats från bilagan, men har varit ett viktigt underlag för arbetet.

5. Skolans ordningsregler

Ordningsregler

Lucksta Skola läsåret 2023/2024

- ★ Vi har nolltolerans mot våld och kränkande behandling.
- ★ Vi försöker alltid göra vårt bästa och vi hjälper varandra att lyckas.
- ★ Vi använder ett vårdat språk och har ett respektfullt förhållningssätt till både andra elever och vuxna.
- ★ Vi är rädda om skolans miljöer och material. Vi bidrar till en bra arbetsro och håller låg ljudvolym inomhus.
- ★ Vi vänder oss alltid till en vuxen när det behövs.
- ★ Vi följer klassrumsregler och det vi bestämt tillsammans.
- ★ Vi håller oss till skolans områden.

Lucksta skolas ordningsregler är framtagna av elevrådets representanter, personal, elevhälsoteam samt rektor utifrån olika samtal och forum. Utgångspunkt har i stort varit föregående läsårs ordningsregler med kompletterande samtal från dessa. Utöver

ordningsregler har också varje klass sina egna klassrumsregler utifrån vad klassen bestämt. Ordningsregler tar ej upp generella förbud som är styrda utifrån skollag m.m., till exempel mobilfri skoldag som också är gällande på Lucksta skola.

Om ordningsreglerna ej följs tillämpas Skollagens 5:e kapitel kring utredning och insatser beroende på situation eller händelse. Lucksta skola tillämpar ej någon linjär konsekvenstrappa utan använder stödmaterialet i Bilaga 1 som underlag för fortsatta insatser.

6. Kartläggning av risker

Utifrån dialoger med personal, elever, trygghetsvandringar samt trygghetsenkäter är nedan områden och risker återkommande identifierade som områden att arbeta vidare med.

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Hög ljudvolym inomhus, både trä och stenhuset.	Vid trygghetsvandring samt i trygghetsenkät lyfts att det inomhus kan vara mycket hög ljudvolym vilket skapar otrygghet.	Många barn på mindre ytor. Hög ljudvolym och hög samtalston i både dialog och lek.
Omklädningsrum idrotten	Elever lyfter att det utifrån flera aspekter känns otryggt på idrottens omklädningsrum. Det luktar kiss m.m. i duschar, elever vill inte duscha och ljudvolymen upplevs hög.	Utsatt situation i samband med dusch och ombyte.
Studiero under lektioner	Flera elever lyfter brist på studiero under lektioner. Har också identifierats av elevhälsoteam och personal.	Flera bakomliggande faktorer påverkar detta, kan skilja på grupp och klassnivå.

7. Utvärdering av genomförda insatser

Nedan är mål från föregående läsårs plan mot kränkande behandling. I föregående läsårs arbete identifierades också, utifrån bland annat otrygga platser samt kränkningstillbud, behov av att se över organiseringen av vilka klasser som är i vilka skolhus. Utifrån detta justerades klassfördelningarna mellan Lucksta skolas hus där F-2 samt fritidshem numera är i trähuset, tidigare F-3, och 3-6 i stenhuset, tidigare 3-6. Det har varit en positiv förändring som dels skapat bättre förutsättningar på trähuset för de yngre barnen i och med att elevantalet där minskat med ungefär 20 elever samtidigt som det också blivit en positiv övergång inför mellanstadiet på stenhuset där årskurs 3 nu går.

Mål	Aktiviteter	Ansvarig	Uppföljning
<p>Organisation kring raster, mellanrumsprocess och otrygga platser</p>	<p>Rastansvar hos pedagoger för Sten och Trä.</p> <p>Översyn av mellanrumsprocess och justering av personalnärvaro och rastvärdspositionen, ansvarsområden och hantering av eventuella situationer på rasten.</p> <p>Fortsatt dialog och arbete kring identifierade otrygga platser. Vid behov justera tillgänglighet, personalnärvaro och struktur.</p>	<p>Ansvariga rastpedagoger med riktat ansvar och fortbildning kring raster.</p> <p>Rektor ansvarar kring organisation och utveckling av rastvärds position.</p> <p>Elevehälsoteamet</p>	<p>När rastverksamhet har fungerat har det skapat bättre trygghet under rasterna för primärt de yngre eleverna. Rastplanering har varit en insats som gett god effekt på individ och gruppnivå.</p> <p>Viss personaländring har skett utifrån dessa ansvarsområden varav stenhusets rastansvar just nu ej är fördelat som tidigare. Behov av översyn hur det kan utvecklas även där med exempelvis rastplanering även för äldre elever.</p>
<p>Fysiska och verbala kränkningar samt språkbruk</p>	<p>Insatser i hela arbetslag kring hur vi synliggör olika delar av plan mot kränkande behandlingen via ”pusselbitar” och tillhörande aktiviteter.</p> <p>Observationer via Klassfokus för identifiering av behov och insatser.</p> <p>Skolövergripande plan kring språkbruk och verbala kränkningar.</p> <p>Systematiskt arbetssätt och tydliga rutiner vid kränkningar, oberoende fysiska eller verbala.</p> <p>Förstärkning kring raster och övergångar.</p> <p>Stödmaterial kring utredning av händelser, kommunikation och handledning kring</p>	<p>Arbetslag, elevehälsoteam och rektor ansvar på olika sätt för de olika aktiviteterna.</p>	<p>Systematisk uppföljning i dialog med arbetslag, pedagoger och uppföljning av tillbud.</p> <p>Insatser kring språkbruk med skolkurator har påbörjats, men fortsatt behov av att arbeta med detta i samtliga årskurser på ett systematiskt sätt.</p>

	konflikthantering tas fram.		
Studiero och ”positiv” studieteknik	Observationer via Klassfokus som vid behov också lyfter studiero och eventuella insatser för att stärka eleverns studiero Aktivt arbete med studieteknik för mellanstadiet.	Arbetslag, elevhälsoteam och rektor	Systematisk uppföljning av insatser och effekt i dialog med arbetslag.

8. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Arbete med studiero	<p>Klassrumsobservationer (Klassfokus) för överblick och insyn kring insatser på grupp och klassnivå.</p> <p>Dialoger med elever kring arbetsro och studiero – hur utvecklar vi det?</p>	Bättre studiero och arbetsro i klassrummet för att öka elevers lärande samt trygghet i skolan.	<p>Insatser i det systematiska elevhälsoarbetet med uppföljningar på klassnivå.</p> <p>Klasstemp särskilt kring studiero.</p> <p>Ansvar: Speciallärare, specialpedagog tillsammans med rektor</p>
Arbete med språkbruk	<p>Språkbruksinsats tillsammans med kurator.</p> <p>Dialoger med elever kring språkbruk i samtliga stadier.</p> <p>Information och kommunikation med vårdnadshavare.</p>	Ett mindre hårt språkbruk.	<p>Klasstemp särskilt kring språkbruk.</p> <p>Ansvar: Kurator tillsammans med rektor.</p>
Arbete med idrottshallens otrygga platser	<p>Dialog med Drakfastigheter kring eventuella duschbås</p> <p>Vid behov vuxenförstärkning i samband med omklädningsrum (sker redan idag för flera klasser).</p> <p>Dialoger med elever kring duschsituationen.</p>	Tryggare duschsituationer för samtliga elever.	<p>Följs upp löpande utifrån insatser via Drakfastigheter m.m.</p> <p>Ansvar: Idrottslärare tillsammans med rektor.</p>

9. Delaktighet

Som tidigare beskrivits har elever varit delaktiga i både trygghetsvandring, trygghetsenkät samt dialoger kring ordningsregler och övrigt som omfattas av skolans plan mot kränkande behandling. Under varje vårtermin genomför också Lucksta skola en egen enkät riktad mot vårdnadshavare, se Bilaga 3 för underlag exkluderat fritext. Lucksta skola har också aktiv samverkan med Skolråd samt har under läsåret 23/24 startat upp Nolltoleransteam som i sitt inledande arbete haft fokus på arbetet med revidering av Plan mot kränkande behandling.

10. Förankring

Utifrån det som lyfts kring delaktighet kommer ny plan att presenteras i samband med skolråd december 2023, därefter kommer fortsatt arbete ske tillsammans med dels Nolltoleransteam, men också som en del i Lucksta skolas ordinarie kvalitetsarbete.

11. Rutiner för akuta situationer

Rutiner för akuta situationer och rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera kränkande behandling

All personal på Lucksta skola har ett ansvar att alltid agera vid identifierade kränkande behandling eller andra otrygga situationer. Det gäller både situationer som själv uppmärksammas i samband med verksamheten, men också om elever delger och berättar om att en eventuell kränkande behandling har skett. Att agera som vuxna förebilder som ser, hör och tar eleverna på allvar är ett gemensamt ansvar för alla vuxna på Lucksta skola oberoende position. Generellt är det den person som identifierar/får kännedom om en kränkande händelse som den som ansvar vidare för processen och kommunikation, men beroende på situation och sammanhang kan medvetna avsteg behöva göras.

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när elev kränker eller trakasserar elev.

När kränkande händelse identifieras (antingen pågående händelse eller att händelsen kommuniceras) ansvarar den som **först får kännedom** om att agera utifrån nedan rutin.

Om pågående händelse – **avbryt kränkningen**, vid behov tillkalla ytterligare vuxen och ta berörda elever åt sidan för fortsatt utredning av det inträffade inklusive eventuella bakomliggande orsaker. Om akut händelse kan rektor och/eller elevhälsoteam omgående behöva informeras.

Om den som först får kännedom har möjlighet bör den med fördel samtala med berörda elever och föra egna **anteckningar kring händelsens upprinnelse, förlopp och inblandade elever**. Om vuxen behöver bytas är det viktigt att den som fått kännedom kommunicerar till mottagande vuxen om nuläge och var i processen man är.

Innan elever återgår till undervisning, gäller både utsatt och utsättande elev, **säkerställ att det är okej läge**. Om inte – möt upp utifrån elevs behov och om det behövs konsultera kollegor/elevhälsoteam.

Den som först får **kännedom om händelsen/har mest information** om händelsen informerar elevens mentor kring situationen. I regel är det den som **kännedom om händelsen/har mest information** som informerar elevernas vårdnadshavare, men mentor behöver kommuniceras innan i händelse av att det kommuniceras på annat sätt. Elevers vårdnadshavare **bör informeras samma dag per telefon** om ej särskilda skäl föreligger. För mindre tillbud och händelser kan kommunikation ske via sms eller mail.

Den som fått kännedom om händelsen/har mest information ansvarar för att dokumentera händelsen i STELLA-systemet. Detta behöver ske i närtid, men ovan steg är viktigast att genomföra först. I dokumentationen kan med fördel också kommunikation, insatser och andra led dokumenteras. **Senast inom en vecka** efter en händelse bör det dokumenteras i STELLA. Vid denna anmälan informeras rektor om händelsen och anmälan följs upp utifrån skolans rutiner kring analys, utredning och uppföljning av kränkande behandling. I det kan ytterligare insatser planeras och beslutas.

I dialog med mentor/arbetslag följs situationen upp, beroende på ärendets art kan det behöva ske nästföljande dag, men senast två veckor efter händelsen förs dialog om kränkningen upphört eller om det finns behov av ytterligare insatser.

Ovan beskrivna rutin är den generella arbetsgången vid identifierad kränkning, men beroende på händelsens art, identifierade elevbehov eller andra faktorer kan vissa justeringar i rutinens gång komma att bli aktuella.

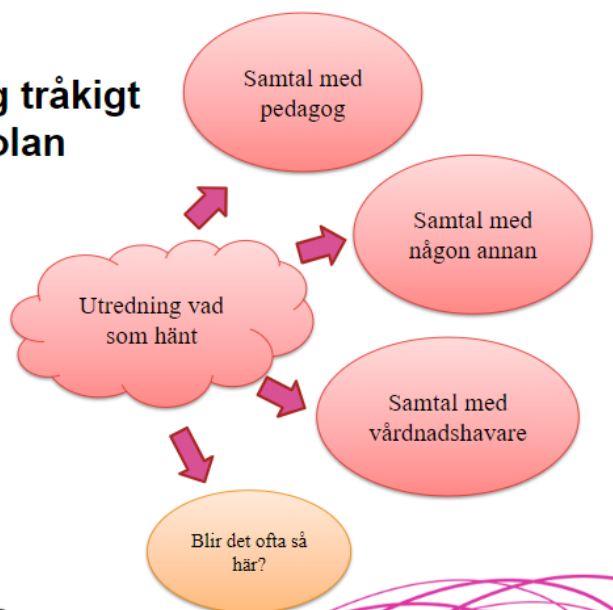

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker, diskriminerar eller trakasserar elev

- a) **Personal som upptäcker eller får kännedom** om att en vuxen diskriminerar, trakasserar eller kränker elev **är skyldig att anmäla till rektor.**
 - b) **Rektor pratar med berörd person.** Elev tas om hand av elevhälsoteamet.
 - c) **Föräldrar kontaktas.** Samtal dokumenteras.
 - d) **Anmälan skrivs i STELLA-systemet.**
 - e) Om den vuxne arbetar på skolan **kontaktar rektorn fackligt ombud på skolan** (det kan med fördel ske redan vid första samtal med berörd person om möjligt). Rektor kopplar in kommunhälsan.
 - f) Vid allvarliga fall kan det bli disciplinära åtgärder mot anställda.
 - g) Arbetsgivare **erbjuder den anställde stöd** innan arbetsrättsliga åtgärder utifrån gällande rutiner vidtas.
 - h) Systematisk uppföljning tills ärendet avslutas för personal och elev.
-

Bilaga 1: Bildstöd händelser

När någonting tråkigt händer på skolan

 Sundsvalls kommun

När det inte är studiero

 Sundsvalls kommun

Om det ofta blir så här...

Vi träffas och tänker
tillsammans med
vårdnadshavare och
ibland andra

Stöd och
insatser för
dig

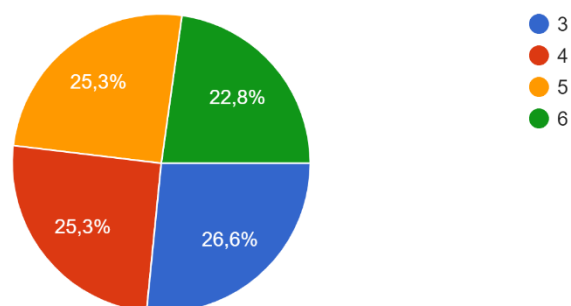
Stöd och
insatser för
andra

Ytterligare
möten och träffar

Bilaga 2: Resultat trygghetsenkät ÅK3-6 HT23

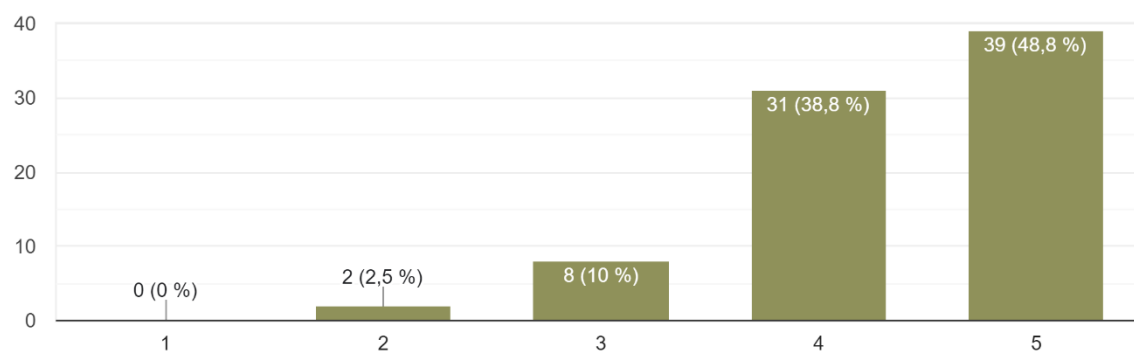
Jag går i klass

79 svar

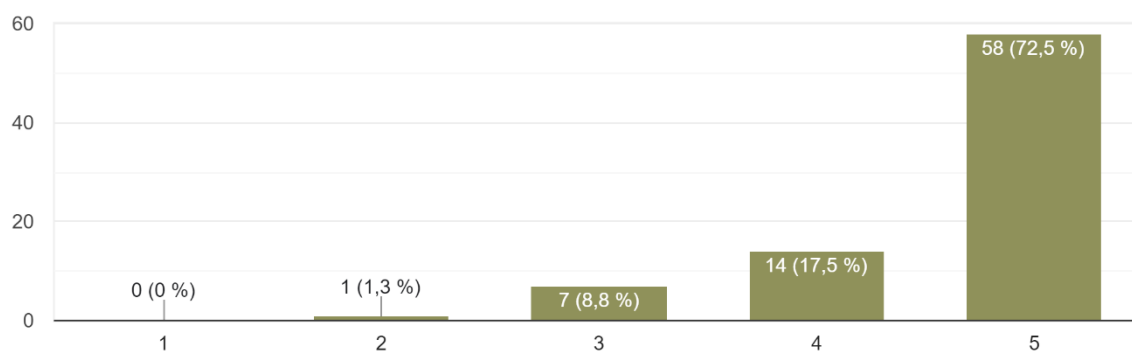
Jag känner mig trygg i skolan

80 svar

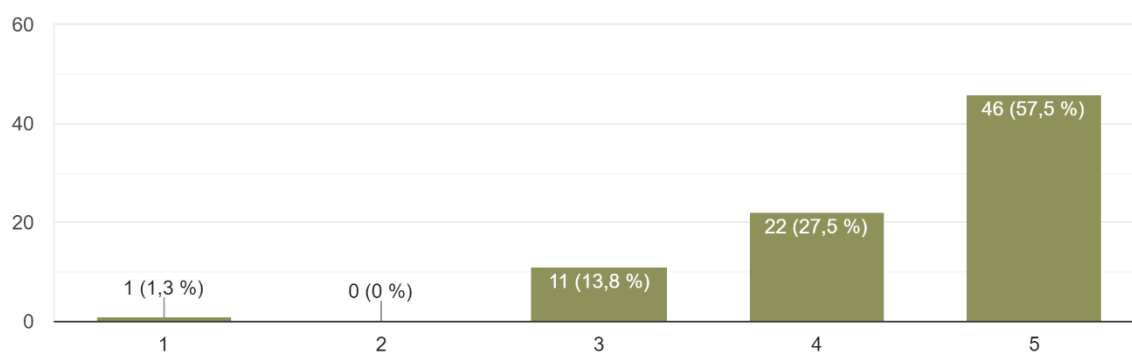
Jag trivs på rasterna

80 svar

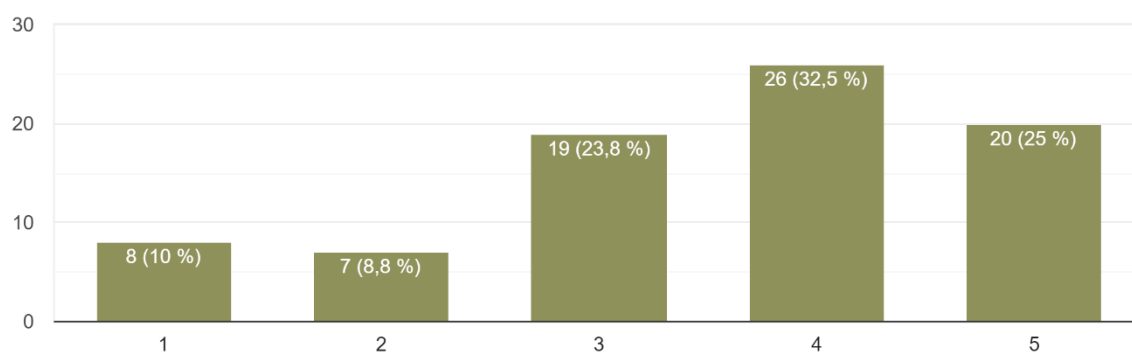
Jag har någon att vara med under skoldagen

80 svar

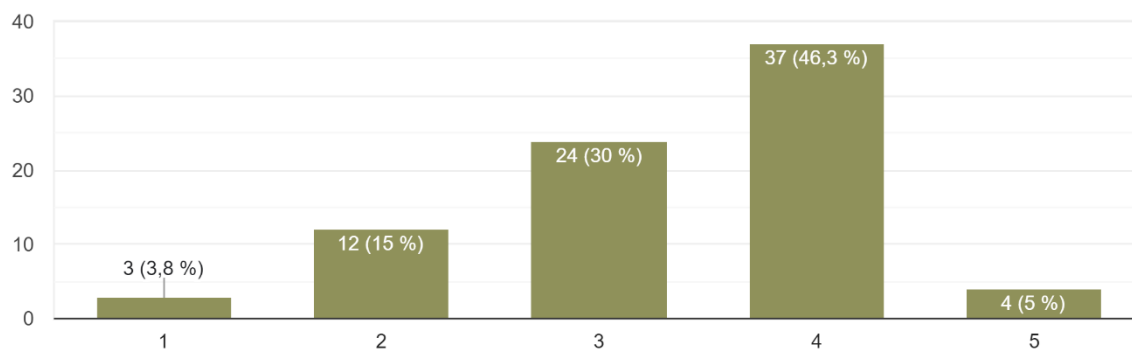
Jag tycker om att vara på skolan

80 svar

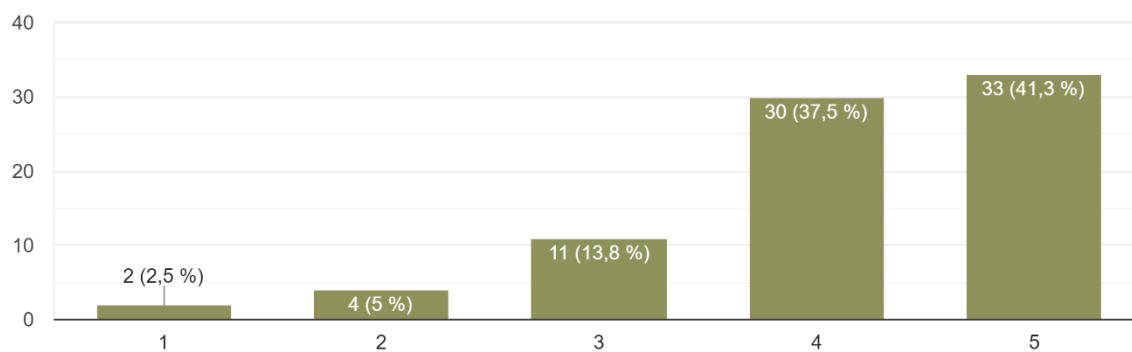
Jag tycker det är bra arbetsro på lektionerna

80 svar

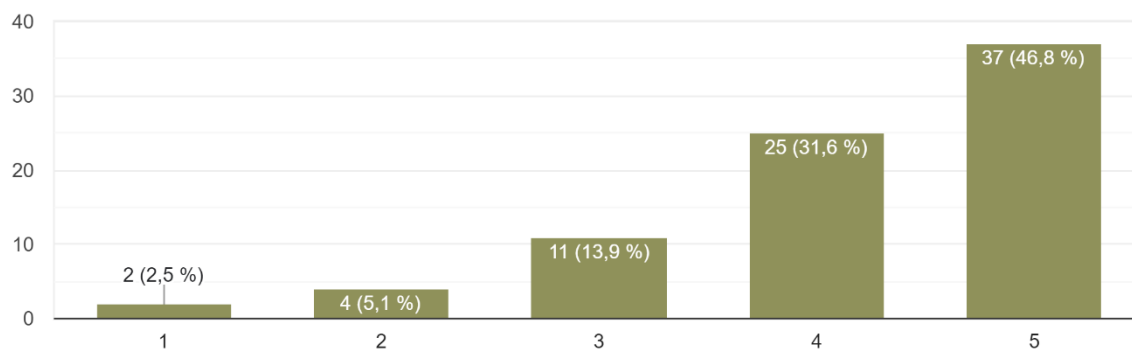
Jag bidrar till bra arbetsro på lektionerna

80 svar

Personalen lyssnar på mina åsikter och intressen

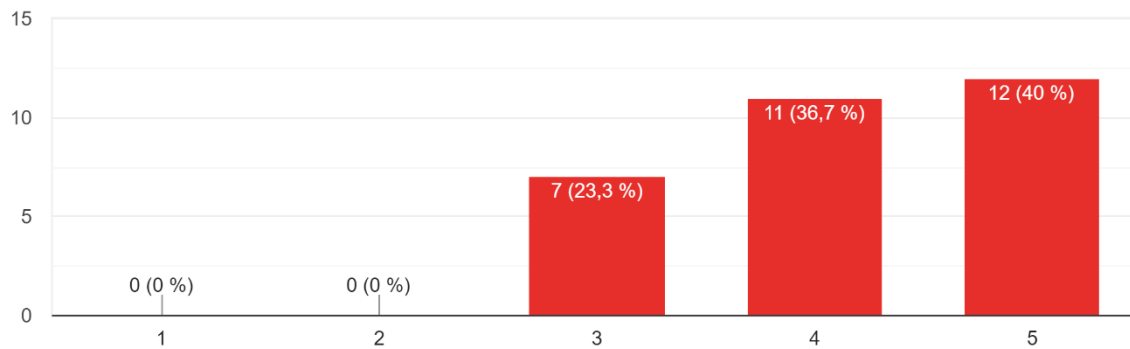
79 svar

Bilaga 3: Resultat vårdnadshavarenkät VT23

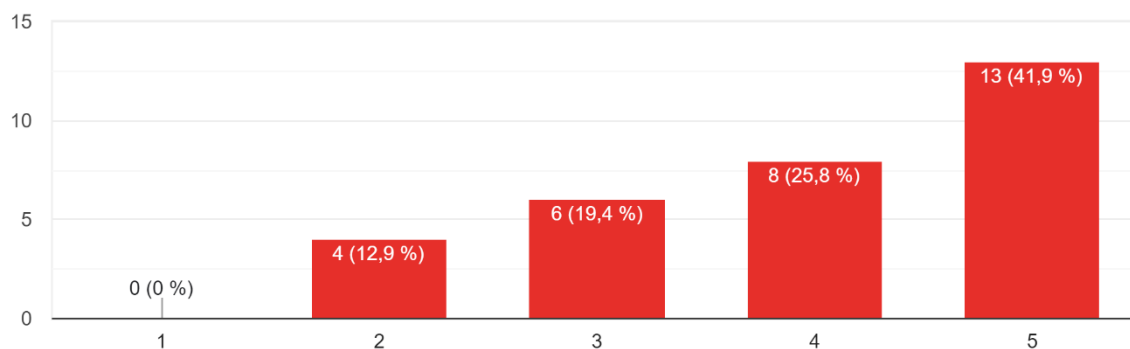
Jag upplever att mitt barn lär sig

30 svar

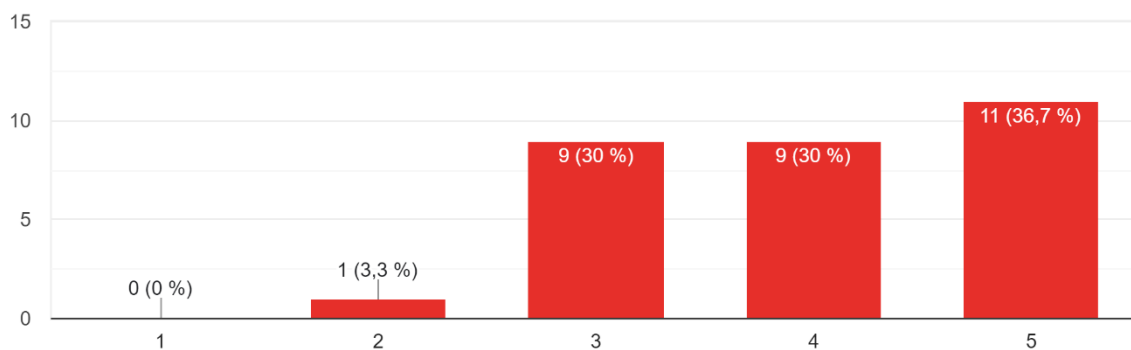
Jag upplever att mitt barn får den hjälp och det stöd den behöver när något upplevs svårt

31 svar

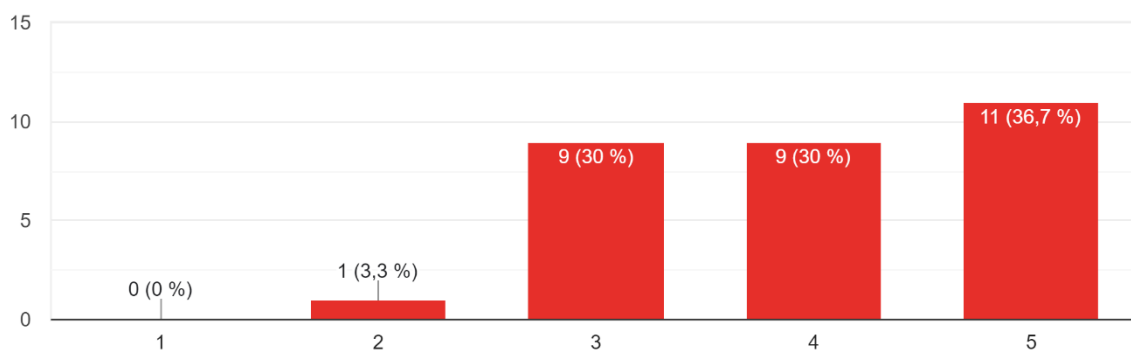
Jag upplever att mitt barn får tillräcklig utmaning för att ständigt utvecklas mer

30 svar

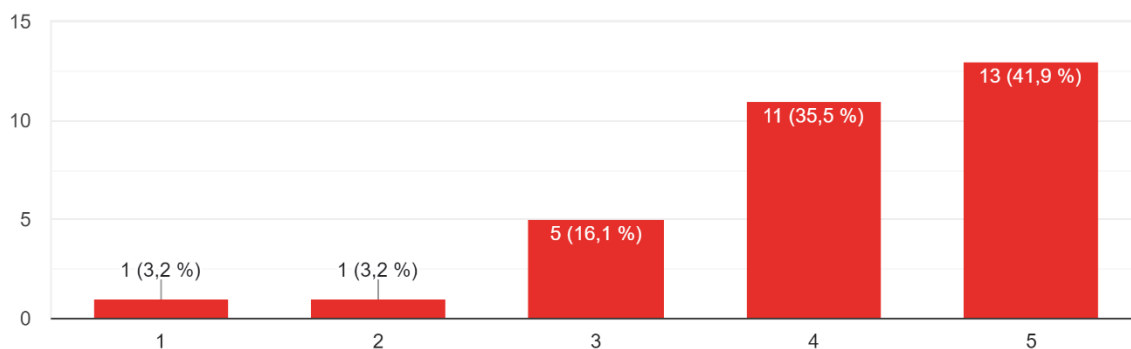
Jag upplever att mitt barn får tillräcklig utmaning för att ständigt utvecklas mer

30 svar

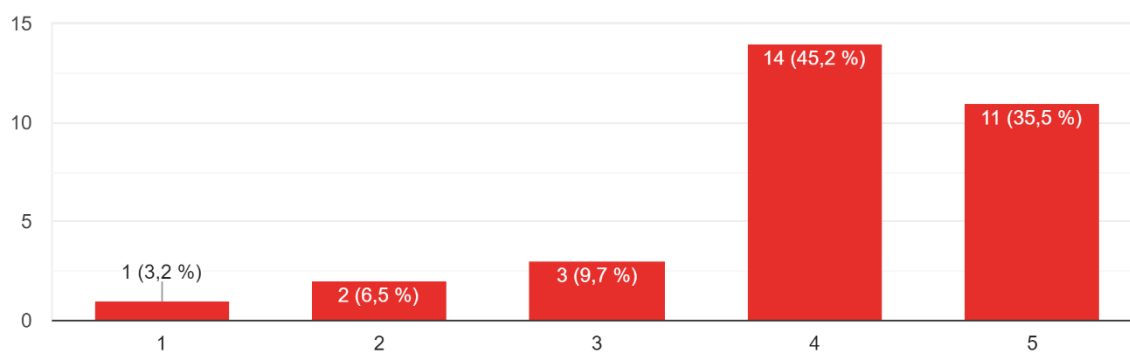
Jag upplever att mitt barn får möta varierade lärmiljöer (inomhus, utomhus m.m.)

31 svar

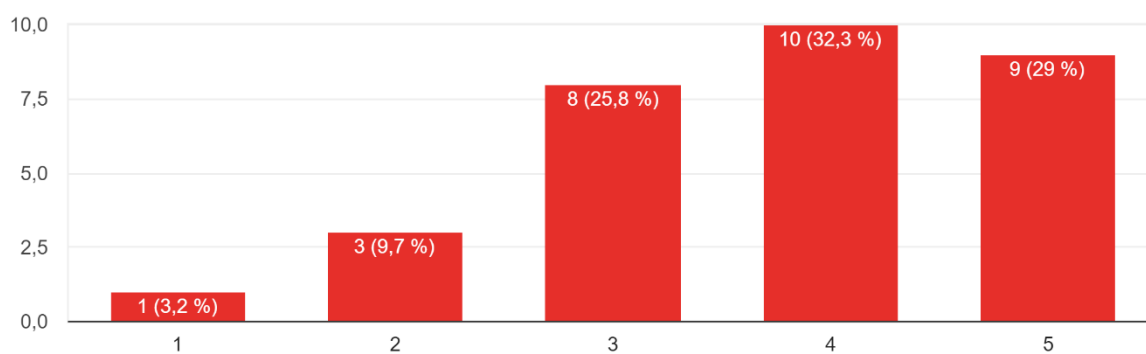
Jag upplever att mitt barn är tryggt på skolan

31 svar

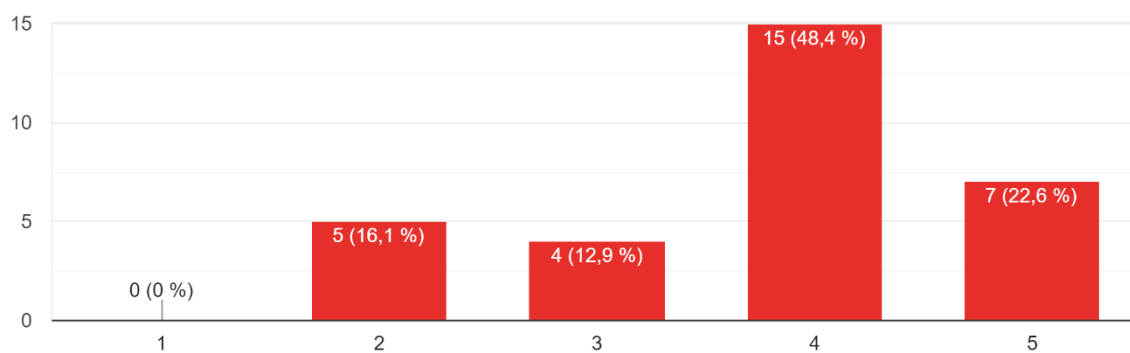
Jag upplever att rasterna är trygga och meningsfulla för mitt barn

31 svar

Jag upplever att kommunikationen mellan skolan kring mitt barns utveckling och lärande är tillfredsställande

31 svar

Bilaga 4: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet, det vill säga tillhörande kvinnligt eller manligt kön. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

- Könsoverskridande identitet eller uttryck

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddhism, ateism eller agnosticism.

- Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller begåvningsmässiga och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel- och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. *Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshinder.*

- Sexuell läggning

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

